

ՆՈՅՆԵՆ ԵՂԵՒՆԻ

ՀԱՅԵԼԹԵՐ

ԲԱՆԱԿԱՆ, ԵՂԵՐՈՒՄ, ԲԱՆԱԿԱՆ, ԵՂԵՐՈՒՄ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՈՒԹԻ 20 ՄԱՐՏ 1852

ԹԻՒ 4.

ԲԱՆԱԿԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ներքին թերթի քանի մը ժամանակէ հետեւ մայրաքաղաքիս մէջ զարգանալու վրայ է: Եւ հոգին որ մէկ քանի անձանց կողմանէ մատակարարուած փոքրիկ գրամագլխայ մը գործածութիւնը կը զօրանայ: Հասարակաց օգտին յառաջդիմութեանը և նոր գրամագլխայ խոց ստեղծմանը մեծապէս կ'օգնէ:

Սեր խօսքին օրինակ մը ըլլալու համար՝ կոստանդնուպոլսոյ ներքին (պօղազ իշի) մէջ նաւարկութեան նորահաստատ ընկերութիւնը (շիքէթի խայրիշէ) յիշատակեմք՝ որն որ ամենաշահուէտ ձեռնարկութիւն մը ըլլալով և օգտաւէտութիւնն ալ ակն յայնդի ման տեսնուելով՝ մեր մանրամասն մեկնութեանցը կարօտ է: Ուստի կը բաւականաւոր միայն ըսելով, թէ աս ընկերութիւնը՝ բաժնակիցներուն անկախութիւնները ի դեռեւ չհանեց: Յառաջդիմութեան շատ յոյս կուտայ, և կարելի է թէ յառաջ բերէ աւանակ մէկ առեւտրական շտապար մեծ նաւատորմի մը, որ յաճախ և երեւելի յարաբերութիւններով՝ միջերկրական և սեւ ծովաց եղելով զանաւոր քաղաքներէ իւրաքանչիւր մը միաւորէ: Եւստիս բնականաբար մտքերնուս յառաջ կուգայ Լազրիական շտապար նաւարկութեան յօտի ընկերութիւնը, որ ի սկզբան միայն քանի մը հասո նաւեր ունէր թրքիստի և Վիեննայի մէջ տեղը և Լազրիական ծովու եղբորը քանի մը նաւահանգիստները երթևեկելու համար: Բայց այս օրուան օրս յիշեալ ընկերութիւնը մեծ հարստութեւ տէր է, և 40 ի մօտ շտապարներ ունի, որոնք Լազրիայի, Տաճկաստանի, Եգիպտոսի և Յունաստանի ծովերէնայ քաղաքները շարունակ երթևեկելով ինչն է: Եւստի յառաջդիմութիւնը որ աստիճանաբար յաջողութեան ծագած է՝

ԲԱՆԱԿԱՆ

ԳՈՂ ԵՒ ԳԻՏՈՒՆ

Երբեք՝ Փրիւսիա ար. Սթրէք, ծնաւ ի թարապիտ յամի 1677: Պարզ և աղքատ ար. բայ մը ըլլալով՝ ամենեւին բանի մը չէր խառնուեր. բայց միայն չափաբերական (իւրի հէն տէսէ) և բնաբանական (իւրի հիքմէթ) գիտութեանց կը պարասէր:

Եւ գիտուն անձը ծառայ չունէր (որովհետեւ անոր ուսման և սնունդ տալ պէտք էր) և ձմեռուան ցուրտ օրերը՝ փայտ չունենալով՝ կրակ չխառնելու համար՝ անկողնոյն մէջ պառկած ու գիշերնոց գլխարկին վրայէն վարտիքը գլուխը անցնեցած ու երկու ծայրը ալ ու ձախ ուսոց (օմուզ) վրայ կախած՝ անդադար կ'աշխատէր: Օր մը ասանկ ղեալած ատենը՝ սենեկին դուռը զարկին: — Ո՛ր էս, բայց... քսաւ ու անկողնոյն մէջ կողմէն կախուած բարակ չուան մը քաշեց. գուռը բաց ու ետքաւ ու անձանօթ մարդ մը ներս մը տաւ:

Սթրէքը՝ առանց գլուխը վերցնելու ու եկողին նայելու՝ հարցուց — ո՞վ էս դու: — Ինչ ձի ստակ տուր, պատասխանեց եկողը: — Բա տակ մը... — Եւստի, ստակ: — Հա, հասկը

կոստանդնուպոլսոյ ներքին նաւարկութեան ընկերութեանը ի սրտէ կը բարեմաղթեմք, և կը յուսամք որ ասիկէ տալով տարուան մէջ պիտի հասնի այն աստիճանին:

Յարգւոյ հասարակութեան յայտնի է որ աս ընկերութեան շտապարները կայսերական հրովարտական հայադրի երեւելի վաճառականներէն Պիլէղիճեան մեծապատիւ Սիւրբ տիգ աղայի երաշխաւորութեամբը՝ Պիլէղիճեան մեծարգոյ Յակոբ և Քալէեան աղա ներուն վեց տարուան վարձու տրուած են՝ ամ յամէ ապտո ի ծախուց՝ 2100 քսակ ընկերութեան վճարելու պայմանաւ:

Սեր յարգի ընթերցողներէն յիշեալ ընկերութեան մասնակից գտնուող կամ մասնակից ցանկացող անձանց հաճելի ըլլալը յուսալով՝ եղած կարգադրութիւններուն գլխաւոր յօդուածները աս տեղս կը հրատարակեմք:

Վիշառ նաւադէտը շտապարուց վերտալու իշանակուած է: Պիլէղիճեան մեծապատիւ Սիւրբ տիգ աղայի երաշխաւորութեամբը՝ ընկերութեան վճարուելու 2100 քսակ տարեկան վարձուց 100 քսակը աւօրեայ ծախուց համար հանուելու է, և 400 քսակն ալ արտաքին կարգի ծախուց համար մէկդի պահուելու է: Եւստիս կամ արտաքին կարգի ծախուց համար իշանակուած գումարներէն ինչ որ Եւստիս ըլլայ, օրինաւոր դրամով փոխ տրուելու է, ու ետքէն նոր շտապարներ գնելով՝ ընկերութիւնը մեծցնելու համար ի գործ դրուելու է:

Ս'նայած 1600 քսակ ստակը ընկերութեան մասնակից եղողներուն պիտի բաժնուի ամեն մէկուն բաժնիներուն թիւոյն համեմատ:

Եւստիս նաւարկութեանը առատաբանութիւնը նախաին քննութեանը ենթադրուելով՝ նորին կայսերական մեծութիւնը զանոնք հաստատելու բարեհաճեցաւ:

Յիշեալ տարեկան վատտակէն ձեռնարկութեան մասնակից եղողներուն ինչպիսի բաժնիք որով գործածուած գրամագլխայ ծախսն ու կէս տարուան մէջ կրնայ ձեռք բերուիլ, աղէկ և

հաստատ եկամուտ մըն է՝ որ վեհապառ և ուղղմամբ կայսեր շնորհօքը ընկերութեան մասնակիցներուն պարահոված է:

Եւստիս երկու նոր շտապարներ ալ գնուելու մեծ հարկաւորութիւն կայ, որոց մէկը Իւսթիւտար բանելու համար (ինչու որ հիմայ ան ծամբու վրայ բանողը բաւական չէ) և միւսը նոր և յատուկ ձեւով մը շինուելով՝ նմանապէս նոր կամուրջէն Իւսթիւտար երթևեկութիւն պիտի ընէ, բայց սայլ, կարգ և ձի տանելու յատկացեալ պիտի ըլլայ:

Պիլէղիճեան մեծապատիւ Սիւրբ տիգ աղան արդէն խոստացուած 2100 քսակին վրայ հաշուելով՝ համալին գումար մըն ալ աս նոր գնուելու երկու շտապարուց համար ընկերութեան վճարելու յանձնառու եղաւ: Ի հարկէ յիշեալ աղանակաւին աս ծառայութիւնները մեծապէս տէրութեան կողմանէ արժամանաւոր կերպիւ պիտի վարձատրուին:

Հիմայ յիշեալ երկու շտապարներուն համար 500 քսակն պիտի վաճառուին, որոց 250 ին գնող գտնուելուն պէս անմիջապէս Սիւրբ տիգ աղայի օրինաւոր ուղարկուի անոնց ձեռնութեանը համար: Եւստիս Սիւրբ տիգ ըստուած ներքին նաւարկութեան ընկերութիւնը տար շտապար պիտի ունենայ, որոց 4 հատը, ինչպէս որ յայտնի է, արդէն եկած ըլլալով՝ ներքին ծովերէնայ գիւղերը կը բանին:

Եւստիս նաւերուն գոյութիւնը ընէ աւելորդ կը համարուի, ինչու որ անոնց թէ գեղեցիկ զարդարանքը և թէ՛ ճանապարհորդաց համար եղած կատարեալ հանգստութիւնը արդէն մէջը մտնողներուն ծանօթ է:

Ուստի կը դարձնենք մեր բոլոր խորին երախտագիտութիւնն յայտնելու վեհապառ և առատաբան Սիւրբ տիգին, որուն անթիւ բարութիւններէն մէկն է աս նոր ընկերութիւնն ալ, և ի սրտէ կ'աղօթեմք առ Եւստիս, որ մեզ շնորհած արդարատէր Սիւրբ տիգին թանկագին կեանքը ու լուսաւորեալ տէրութիւնը երկարատեւ և անփորձ ընէ:

— Ինչպէս որ լրագրիս անցած շաբաթուան

Վերաբերի կամ մարդկան վրայ երկու փիլիսոփայութեան խօսակցութիւնը:

ՀԱՌԱՎԱՐԻՄ ԵՒ ՏԵՄԱԿՐԻՄ

ՏԵՄ: Տրուում փիլիսոփայութեան չեմ կրնար համաձայնել:

ՀԱՌ: Եւստիս ուրախ փիլիսոփայութեան համաձայն չեմ: Սեղանի մարդը աշխարհիս մէջ բան մը չտեսնար որ խոտորակ և անհաճոյ չըլլայ:

ՏԵՄ: Եւստիս բանի վրայ չափազանց կը տրամիս: Եւստիս պիտի վնասէ:

ՀԱՌ: Եւստիս չափազանց կ'ուրախանաս: Եւստիս ծաղրատէր բնաւորութեամբը աւելի երգիծաբանի կը նմանի քան թէ փիլիսոփայի: Սարգիսն աղբը այս ատու ճան կուրացեալ խանդարեալ և մուրեալ տեսած ատենը՝ ամենեւին կարեկցութիւն չէս մի դգար:

ՏԵՄ: Եւստիս և ծաղրական վարքը՝ զիս աւելի կը շարժէ:

ՀԱՌ: Բայց վերջապէս սա մարդկան աղբը ուրուն վրայ կը խնդաս, այն աշխարհն է որուն մէջ դուս ալ կ'ապրիս, քու բարեկամներուդ ընկերակցութիւն է, քու ընտանիքդ է, քու անձդ է:

ՏԵՄ: Վնաս տեսած խնդրերուս երբեք հոգ

Համար
Խորհրդակցութիւն
Ն. Ա.

կը հասկըցուի : Եւրո վրայ մանրամասն խուզարկութիւններ ընթացող վրայ է, և կ'երեւի թէ մեծ գումարներ ձեռքէ ձեռք անցած են :

— Գաղղիոյ պանքայի շաքաթական հաշիւէն կ'երեւի որ մարտի 4 ին վերջացած շաքաթուն մէջ 591 միլիոն ֆրանքի չափ մետաղեայ դրամ մտեր և 553 միլիոն ֆրանքի դրամ մաթուղթ ելեր է : Եւրոյն շաքաթին ելել մտին հետ բաղդատուելով՝ մտած մետաղադրամը 5 1/2 միլիոն աւելի և երաժ թղթադրամը 6 1/2 միլիոն պակաս եղեր է :

— Ի իշտ քաղաքը Սէն Սէրըէթեմին մէջ 33 տարեկան բազմածին կին մը 9 տարեկան ամուսնական կենացը մէջ՝ 24 զուակ ծներ է, որոց ամեն ալ աղջիկ ըլլալով՝ հայրերնուն մեծ յուսահատութիւն կը բերեն :

— Կառավարութիւնը Օրէնտի ցեղին ինչքերուն դրաման համար հանած հրովարտակներուն վրայ օրինաւոր ջատագովութիւն մը պիտի հանէ, որն որ արդէն տարագրուելու վրայ է, և կայսրը կապոյ դուրս պիտի խաւրէ : որ օտար տէրութեանց մէջ աս բաշխու վրայ եղած հասարակութեան կարծիքն ուղղուի :

ԱՒՍԴԻՐԻԱ : Վ իշենա 15 մարտի : Վէհափառ կայսրը թրքստ քանի մը օր մնալով՝ իր հրամանատարութեամբ ծովական կրթութիւններ ընել տուաւ, և քաղաքին բոլոր հրապարակական շինութեանց այլ ցեղութիւն ըրաւ : Եւրոյն կայսերական մեծութիւնը նոյն ամսոյ 11 ին Վ իշենա դարձաւ : Հետեւեալ օրն ալ Ռուսաց կայսեր երկու որդիքը յիշեալ մայրաքաղաքը հասան : Կ'ըսուի թէ կայսեր որդեւոյ գալուտեան վախճանը այն է որ՝ զկայսրն ու կայսերական ընտանիքը Ռուսաց պետութեան 1000 երրորդ տարեդարձին տօնախմբութեան հրաւիրեն, որն որ աս տարի պիտի կատարուի :

— Ցաւալի դժբաղդութիւն մը պատահեր է Լեւզդիոյ տէրութեան շոգեշարժ նաւատորմին : Սաբանա անուն շոգեշարժ որ մարտի 3 ին Վ իշենայի ելալով՝ Դրանսու Դօնէֆ կայսեր ընկերակցութիւն ընող ուրիշ չորս շոգեշարժ հետ թրքստ կ'երթար, անոյցտ եղած էր : Գուցէ յարգի ընթերցողները զիտեն որ յիշեալ փոքրիկ նաւատորմիւր կայսեր ճանապարհորդութեան օրը սաստիկ փոթորիկ մը հանդիպելով՝ ցրուցան եղաւ, և մեծ դժուարութիւնով Ռօվինեօյի նաւահանգիստը կրցաւ մտնել : Բայց Սաբանա շոգեշարժը որ Վ օլիւմութ նաւապետին հրամանատարութեան տակն էր, ուղեկից նաւերուն պէս չկրցաւ պատասխարուիլ : Երբ ալ եաց և հոլովոյ կատաղութիւնը հանդարտեցաւ, ծովը վայր գտնուած կատարակները և վեց մարդոց խեղճեալ մարմինները յիշեալ շոգեշարժուն ցաւալի վիճակը իմացուցին : Սաբանա նաւը 600.000 ֆիօրինի շինուեալ էր : Սէջը ծառայող պաշտօնէից և նաւաստեաց թիւը 150 ի կը հասնէր, ու շատ երեւելի ճանապարհորդներ կային :

Փօ գետոյն բերանը ջրի երեսը տախտակի կտոր մը գտնուեցաւ որուն վրայ իտալերէն լեզուով կը իրիւթ խօսքը գրուած էր Վ օլիւմութ նաւապետին անունովը :

ԲՐՈՒՍԻԱ : Պէրլին 6 մարտի : Ելել մտից նախարարը կառավարութեան երկրորդ խորհրդանոցին յայտնեց, թէ այս տարի ձմեռուան տարօրինակ եղանակին պատճառաւ՝ պարենից կարօտութիւն (բըթըք) ծագելու երկիւզ ըլլալուն համար՝ գերմանական մաքսակից տէրութիւնները միաբանեցան, որ արմատաց, ալեւրի և չոր ընդդիմաց մաքսի սուրբը և այլ որ և իցէ հարկերը բարձուին, որպէս զի անդեան հարկաւոր եղած բաները ազատաբար և առատութեամբ յիշեալ տէրութեանց երկիրները մտնան մինչև օգոստոսի վերջը :

ԻՏԱԼԻԱ : Ինչպէս որ անցեալ շաքաթ ըսինք, մարտի 4 ին Վ իշենայի Վիմանուէլ

Սարտէնիոյ թագաւորը աղգային խորհրդաւորը անձամբ բացաւ : Եւրոյն մեծութիւնը թուրինի հասարակութեան և խորհրդանոցի անդամներուն կողմանէ անկեղծ սիրոյ նշաններով ընդունուեցաւ : Թագաւորը աթոռը նստած ալ կողմը Ղէնուլայի դռքը և ձախ կողմը Սալոյա Գարինեանի իշխանը ունենալով՝ սովորական ճառը խօսեցաւ :

ՍՊԱՆԻԱ : Սատրիտէն եկած վերջին լուրերէն կ'իմացուի որ Սպանիոյ զանազան կողմերը վահանակալ խորհրդանոց ըսուած ապստամբները ոտք ելլելու կ'ըստանան : Եւ ապրտամբութեան սգին գլխաւորապէս Բաթալօնիայի գաւառը կը տեսնուի, ուր կառավարութիւնը քիչ զօրք ունի : Եթէ աւելոր նեմ ըսէ, Երակօնի կողմը եղած զօրքը պիտի հանէ, որն որ նմանապէս վտանգաւոր է :

ԱՄԵՐԻԿԱ : Նիու — Երբ 25 ինտրվարի : Յաւերժայեցատակ Ռօշնիկթինի ծննդեան տարեդարձին տօնախմբութեան հանդէսը ամսոյ 23 ին՝ մեծաւ փառաւորութեամբ կատարուեցաւ միացեալ նահանգաց գլխաւոր քաղաքներուն մէջ :

— Վերիկայի հասարակապետութեան և Պարսից տէրութեան մէջ եղած անւարական նոր դաշնադրութիւնը ծերակոյտին առաջը դրուեցաւ : Յիշեալ դաշնադրութեամբ միացեալ նահանգաց Պարսկաստանի հետունեցած տուրեւտական յարաբերուեց մէջ մի և նոյն դիւրութիւնները կը տրուին, որոնք արդէն տրուած են ուրիշ մեծ տէրութիւններուն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սրբազան Պատրիարքի փոխանորդ և Ռուսոգոսի վիճակաւոր առաջնորդ արժանապատիւ եւ բարեշնչ Տ. Թադէոս Օայրապետի վարդապետը, և Եւստիպի վիճակի առաջնորդ և նորին սրբաշնչութեան հոգեծին և ձեռառուն որդի շնորհափայլ Տ. Գեորգ Օայրապետի վարդապետը, նաև Կարնոյ երէց՝ վիճակի առաջնորդ արժանապատիւ Տ. Գրիգորիս Օայրապետի վարդապետը, իրենց առաքինի վարդապետ և ժողովրդասէր բնաւորութեք Լայիկոպոսութեան առաքելական աստիճանին արժանաւոր դատուելով՝ աղգայինս Պատրիարքի և աղգային Գեորգոյն ժողովոյ կողմանէ հարկաւորեալ վկայագիրը պիտի տրուի, որպէս զի ժամանակին Եւստիպի սքաթութեք երթալով սրբաշնչոյն Բահանա յարեալին յիշեալ առաքելական աստիճանի շնորհացը արժանանան :

Կը յուսամք որ յիշեալ հոգեւոր հովիւները իրենց գովելի ծառայութեանցը փոխաբէն աղգիս կառավարութեան կողմանէ եղած արժանաւոր վարձատրութեան գինը ճանչնալով իրենց ինքնուրոյն յանձնուած ժողովուրդին հոգեւոր միջնորդութեանը և բարոյական կրթութեք՝ ալ աւելի ցերմեւանդութեամբ և բարեխառն ջանիւք պիտի հոգ տանին :

— Իրագրիս երկրորդ թերթին մէջ Վէհափառ Եւրոս սրբաշնչոյն Կաթուղիկոսի հրամանաւ՝ շնորհափայլ Տ. Լեւել Սիւրթարեան գիտնական վարդապետին Եւր քաղաքը՝ աղգօգուտ պաշտօնիւ մը երթալ յիշեցինք :

Եւստիպի Կաթուղիայոյ Լիւգասէր Երարատեան պատուական լրագրոյն 72 երրորդ թերթին մէջ՝ վէհափառ Կաթուղիկոսին Հնդկաստանի հայրենասէր հայոց հասարակութեք դրած հայրապետական կոնգակը կարգալով՝ մէջը համառօտիւ մը յիշատակուած քանի մը մեծագործութիւնները լրագրիս միջոցաւ՝ մեր յարգի ընթերցողաց կը հաղորդեմք : Կը յուսամք որ հետեւեալ յիշատակութիւնները (ուրոյ վաւերականութեանը ամենեւին երկբա յուսթիւն չկրնար ըլլալ, որովհետեւ նոյն հայրապետական կոնգակէն ծաղկաբաղ ըրած եմք) ամենուն ալ հաճելի պիտի ըլլան, և մանաւ

ւանդ պիտի փարատեն սխալ կարծիքը, թէ Սրբաշնչոյն Եւրոս Կաթուղիայոյ աղգօգուտ բնի ըրած լուրն :

Թողունք վէհափառ Եւրոս Կաթուղիկոսին թիֆլիզու վիճակի առաջնորդ եղած ժամանակը ըրած աղգօգուտ բարեկարգութիւնները, թողունք Պետարապոյ առաջնորդութեան տարիները յիշեալ վիճակի մէջ հաստատած շինութիւնները, որոնցմէ մեծագումար եկամուտներ յառաջ գալով՝ աղգիս համար անթիւ բարութիւններու առատ աղբււր կրնան ըլլալ : Եւրոսն նաև ուրիշ շատ երեւելի պարագաներու մէջ Եւրոսի ցուցցած անձնանուէր քաջութիւնները և միայն յիշատակենք ընդհանուր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ առաջին Պատրիարք և Կաթուղիկոս ընտրուելէն ետքը կատարած երեւելի գործերը :

Ա. Եւրոս բանէն առաջ վէհափառ քահանայապետը քանի մը վիճակաւոր առաջնորդներու և ուրիշ եկեղեցականներու անհոգութենէն (և սրտով կը յուսամք ոչ աւելի ծանր յանցանքներէն) յառաջ եկած անկարգութիւնները ուղղելու աշխատեցաւ, և բըռնած ճամբաներէն կ'երեւի թէ ինքը անշահաւէր ըլլալով՝ իւր բնաւորութեանը գեմ գրաւուող մարդիկներու հետ անհաշտ թշնամի եղած է, և անանկներէն վեճիկներու թիւը երբեմն ոմանց աչքին չափազանց կը թուի :

Բ. Թիֆլիզու Եւրոսիսեան վարժարանը, որ վէհափառ քահանայապետին յիշեալ քաղաքէն առաջին անգամ հեռանալէն ետքը անկարգութեան մէջ մնացեր էր, և շատ յառաջագիմութիւն չէր տեսնուեր, վերանորոգեց ու բարեկարգեց : Յիշեալ գաղղիոյ մէջ հոգեւորականներու և աշխարհականներու որդիքը կը վարժուին ձրիաբար, և տարեկան ծախքը հինգ հազար արծաթ ուսպլէն քիչ մը աւելի կամ հարկը հազար օսմանեան դահեկանի մօտ կը հասնի :

Գ. Սրբոյ Եւստիպիոս վանից պարսպէն դուրս սրբուհւոյ Գայիանեայ վանից մօտեւոր՝ սրբոյ Եւստիպիոս միաբանութեանը վերաբերեալ անասուններուն համար՝ մեծ և բնագործակ շինուած մը հաստատեց Պատրիարքական աթոռոյ պարսպէն զանոնք հանելու մտադրութեամբ :

Դ. Հայկազուն մանկուոյն ձրի կրթութեք համար հոյակապ և մեծակառուց ուսումնարան մը պիտի շինուի Եւստիպիոս մէջ : շինութեան հարկաւորեալ ամեն նիւթերը արդէն պատրաստուած են : Եւստիպիոս անուանուող ողորմութեամբ հաստատուելու ըլլայ նէ, թէ մերձաւոր և թէ հեռաւոր տեղերէ բարձրութիւն աշակերտներ ընդունուելով՝ ուսնալ և բարեկրթութեք քահանայացիներ և վարդապետացուներ և գիտնական աշխարհականները աղգիս մէջ պիտի շատնան :

Ե. Վերոյիշեալ անասնոց շինուածոյն մօտեւոր սրբուհւոյ Գայիանեայ վանից հարաւակողմը՝ լայնատարած անտառ մը յառաջ բերաւ, որուն մէջ առ այժմ երկու հարիւր հազար տեսակ տեսակ ծառեր՝ տնկած է, և մինչև հինգ հարիւր հազարի աւելցնելու գիտաւորութիւն ունի : Եւստիպիոս օգուտները շատ պիտի ըլլան : նախ՝ ամառան օգոյն սատիկ ջերմութիւն բարեխառնել, երկրորդ՝ աթոռոյ հոգեւորականներուն և ուսումնարաններուն կամ ուրիշ հիւրոց ֆափոք բաղմունքները ընտիր ընտիր պտուղներ բերել : և երրորդ՝ Եւրատեան գաւառ փայտաղբի ըլլալով՝ մինչև հիմայ քաղուած մեծ կարօտութենէն Եւստիպիոս և ուրիշ վանօրէից աւան միաբանութիւնները և առ հասարակ ժողովուրդը ազատել և անոնց աւատ վաւերու փայտ մատակարարել :

Զ. Եւստիպիոս աթոռոյ պարսպին հարաւակողմը մեծ լիճ մը կ'օլ փորել տուաւ եւ թանասուն և հինգ ասիւն այսինքն երկու հարիւր քսան և հինգ կանգուն երկայնութեք, երեսուն ասիւն որ է իննսուն կանգուն լայնութեամբ՝ և երկուքու կէս ասիւն կամ եօթն ու կէս կանգուն խորութեամբ : Եւստիպիոս

